

VERONMAKSAJAIN KESKUSLIITTO RY
Kalevankatu 4
00100 HELSINKI

LAUSUNTO

3.11.2025

Valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

HE 127/2025

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI KAIVOSMINERAALIVEROLAIN MUUTTAMISESTA

Esityksessä ehdotetaan muutoksia kaivosmineraaliverolakiin. Kaivosmineraaliveron ns. arvorajaltin verotasoja ehdotetaan nostettavaksi 0,6 prosentista 2,5 prosenttiin rikastukseen toimitetun malmin sisältämän metallin verotusarvosta. Kaivosmineraaliveron ns. määrärajoitteen verotasoja ehdotetaan puolestaan nostettavaksi 0,20 eurosta 0,60 euroon tonnilta nostettua malmia tai hyötykiveä. Kaivosmineraaliveron jako-osuutta muutettaisiin siten, että veron tuotosta 80 prosenttia ohjattaisiin valtiolle ja 20 prosenttia kaivosten sijaintikunnille.

Esityksessä ehdotetaan veronkorotusten lisäksi kaivosten niin sanottujen sivuvirtojen rajaamisesta kaivosmineraaliveron soveltamisalan ulkopuolelle tietyin edellytyksin. Sivuvirtojen poissulkemisesta seuraisi esityksen mukaan, että kaivosyhtiöiden hallinnollinen taakka vähenisi, sillä tällöin rikastukseen toimitetusta malmista ei tarvitsisi selvittää kaikkia malmin sisältämiä metalleja ja niiden pitoisuuksia. Toimenpiteellä on verotuottoja alentava vaikutus, joka on kompensoitu arvorajaltin verotason korotuksella. Kompensoinnin osuus arvorajaltin yhteensä 1,9 prosenttiyksikön korotuksesta on 0,2 prosenttiyksikköä. Arvorajaltin mukaan verotettavien metallien joukkoon lisättäisiin rauta ja rodium.

Yhteensä 70 miljoonan euron kaivosmineraaliveron korotuksesta 15 miljoonan euron osa perustuu pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjaukseen. Kevään 2024 kehysriihessä linjattiin, että hallitusohjelman kirjauksen lisäksi kaivosmineraaliveroa korotetaan vielä 5 miljoonalla eurolla. Kevään 2025 kehysriihessä linjattiin aiempien linjauksien päälle tehtävästä 50 miljoonan euron lisäkorotuksesta. Veronkorotuksen arvioidaan alentavan yhteisöveron tuottoa 13 miljoonalla eurolla. Kaivosmineraaliveron verotuoton lisäys kanavoitaisiin valtion budjettiin kokonaisuudessaan muuttamalla veron jako-osuuksia.

Nykyisin veron tuotto ohjataan 60-prosenttisesti kaivosten sijaintikunnille ja 40-prosenttisesti valtiolle. Esityksessä esitetään, että jatkossa valtio saisi veron tuotosta 80 prosenttia ja kunnat 20 prosenttia. Näin ollen kuntien saaman kaivosmineraaliveron tuoton arvioidaan säilyvän veronkorotuksesta huolimatta suunnilleen ennallaan ja verotasojen korotuksista koitua lisäverotuotto kanavoituisi käytännössä valtiolle.

Sikäli kun kaivosmineraaliveron korotus pienentää yhteisöveron tuottoa, josta niin ikään osa kanavoituu kaivosten sijaintikunnille, tulisi vähintäänkin varmistua, ettei kaivosmineraaliveroon tehtävät muutokset aiheuttaisi yksittäisille kunnille verotulojen menetyksiä. Kaivosyhtiöiltä kertyvää yhteisöveron tuottoa pienentää myös ensi vuonna voimaan tulevaksi esitetty kaivosten sähköverotuen poisto. On myös mahdollista, että veronkorotus tekee osasta nykyistä kaivostoimintaa Suomessa kannattamatonta, mikä alen-taisi myös kaivosmineraaliveron tuottoa ja mahdollisesti myös ansiotuloverotuottoa. Yhtä lailla perusteltua on arvella, että tulevia kaivosinvestointeja tullaan tekemään vä-hemmän kuin tilanteessa ilman veronkorotusta. Tällaisten dynaamisten vaikutusten arvi-ointi on kuitenkin hankalaa.

On itsessään myönteinen suunta, että verotuksen painopiste siirtyy pois ansiotulojen ve-rotuksesta kohti kuluttamisen ja haitallisen toiminnan verotusta. Kaivosmineraaliveron jako-osuuksien muutoksessa tulisi huolehtia, ettei se ainakaan johda tilanteisiin, joissa kunnan verotuotot kokonaisuutena laskisivat.

Veronmaksajain Keskusliitto pitää myönteisenä, että verotuksen pai-nopistettä voidaan siirtää ansiotuloverotuksesta kohti haitallista kulu-tusta. Kaivosmineraaliveron korotuksia voi täten pitää kannatetta-vana.

Veronmaksajain Keskusliitto pitää tärkeänä, että kuntien verotulot ei-vät alene ajankohtaisten kaivoksia koskevien veromuutoksien seu-rauksena.

Teemu Lehtinen
toimitusjohtaja

Janne Kalluinen
ekonomisti